

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ СТУДЕНТА «ПРИКЛАДНА БОТАНІКА»

1. Курс знайомить студентів із різними видами рослин і грибів, які відіграють значну роль у харчовій, медичній, легкій, целюлозопаперовій, меблевій, суднобудівній, кондитерській, парфумерній та інших галузях виробництва, а також у різних напрямках оцінки стану навколишнього природного середовища за допомогою модельних об'єктів різних таксономічних груп. Розглядаються питання організації ботанічних музейних експозицій, системи зберігання та комп'ютеризації гербарних колекцій і палеоботанічних зразків. Особлива увага приділяється питанням фітоіндикації та використанню рослин у моніторингових дослідженнях

2. Компетентності, якими повинні оволодіти здобувачі вищої освіти:

дослідницька компетентність: вміння планувати відбір біологічних проб у відповідності з цілями і завданнями дослідження, збирати біологічний матеріал у польових умовах, проводити камеральну обробку матеріалу у відповідності із загальноприйнятими методиками.

соціально-особистісні компетентності: розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно відносно природи (принципи біоетики); креативність, здатність до системного мислення; наполегливість у досягненні мети; турбота про якість виконуваної роботи; екологічна грамотність;

загально-професійні компетентності: знати біологічні й екологічні особливості рослин і грибів, які найчастіше використовують для біоіндикації, лікування, фітомоніторингу та фіторемедіації;

спеціальні (фахові, предметні) компетентності: вміння встановлювати зв'язок між морфологічними особливостями рослин і можливостями їхнього практичного використання; - знаходити наукову інформацію, що стосується можливості й перспективи використання.

Формування вищезазначених компетентностей сприятиме ефективному функціонуванню майбутніх фахівців у міжкультурному розмаїтті навчального та професійного середовища, мобільності і конкурентоспроможності на ринку праці.

3. Зміст навчальної дисципліни:

Заліковий кредит 1.

Змістовий модуль 1.

Лекції

Тема 1. Вавілов як основоположник прикладної ботаніки його школа здобутки та життя. Предмет, методи та задачі прикладної ботаніки.

Тема 2. Грибні ресурси України. Їстівні та отруйні гриби. Токсини отруйних грибів. Грибівництво – нова самостійна галузь виробництва. Історія грибівництва, перспективи його розвитку. Сучасний стан грибівництва у світі, види, що вирощуються в культурі.

Тема 3. Галузі практичного застосування рослин. (Вступ. Значення рослин і грибів у практичній діяльності людини. Зернові та кормові рослини. Олійні й технічні рослини. Їстівні та отруйні гриби. Фармацевтична ботаніка. Кімнатне

квітникарство. Агрофітоценоз як компонент штучної екосистеми. Рослинництво та гербологія.)

Тема 4. Основи фітоіндикації та фітомоніторингу (Історія розвитку фітоіндикаційних досліджень. Фітоіндикація як наукова екологічна проблема. Фітоіндикаційні шкали та їхній аналіз. Моніторинг навколишнього природного середовища. Використання рослин у моніторингових дослідженнях.моніторингу верхньої межі лісу. Фітоіндикація структури екосистем і екологічних факторів)

Тема 5. Прикладна фармакогнозія. (Поняття про лікарські рослини. Функції лікарських рослин для живого організму. Історичний екскурс застосування лікарських рослин. Хімічний склад лікарських рослин. Біологічна і фармакологічна характеристика лікарських рослин)

Практичні

Тема 1 Прикладна мікологія є теоретичною основою екстенсивного та інтенсивного грибівництва. Значення промислового вирощування плодових тіл їстівних грибів

Тема 2. Використання в промисловій культурі ряду видів їстівних дереворуйнівних та сапротрофних грибів

Тема 3. Обчислення індексів розрізнявального різноманіття. Упорядкування угруповань за процедурою кластерного аналізу.

Тема 4. Семінар: Сукцесії рослинного покриву. Фактори сукцесій. Екзогенні та ендегенні сукцесії. Можливості управління сукцесіями з боку людини

Тема 5. Технічна екскурсія: Оцінка стану та фітомеліоративних властивостей міських насаджень

Тема 6. Лікарські рослини і лікарська рослинна сировина. Хімічний склад лікарських рослин. Лікарські форми з рослинної сировини

4. Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 4 кредити ЄКТС, 120 годин, у тому числі 40 аудиторних годин (20 лекційних, 20 практичних годин), 80 годин самостійної та індивідуальної роботи.

5. Форма підсумкового контролю: залік.

6. Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни: Козак М.І. к.б.н., доцент

7. Перелік основної літератури:

1. Бензель Л. В. Лікарські рослини і фітотерапія (фітотерапевтична рецептура): навч. посіб. / Л. В. Бензель, Р. Є. Дармограй, П. В. Бензель. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 400 с.
2. Дідух Я.П., Плюта П.Г. Фітоіндикація екологічних факторів. – Київ: Наук. думка, 1994. – 280 с.
3. Кобзар А. Я. Фармакогнозія в медицині: 1. Клінічна фармакогнозія. 2. Фітотерапія / А.Я. Кобзар. – Київ, 2004. – 479 с
4. Миркин Б.М., Наумова Л.Г., Соломещ А.И. Современная наука о растительности. – М.: Логос, 2002. – 264 с

5. Лаптев О.О. Інтродукція та акліматизація рослин з основами озеленення./ О.О.Лаптев.-К.: Фітосоціоцентр,2001.-128с.
6. Нечитайло В.А. Ботаніка. Вищі рослини /В.А.Нечитайло, Л.Ф.Кучерява. – К.: Фітосоціоцентр, 2000. – 430 с.
7. Ольхович О.П., Мусієнко М.М. Фітоіндикація та фітомоніторинг. – Київ: Фітосоціоцентр, 2005. – 64 с
8. Биоиндикация загрязнений наземных экосистем / пер. с нем.; под ред. Р. Шуберта. – Москва: Мир, 2008. – 348 с